

Một nén hương cho ba

Tác Giả: Tứ Huy

Thứ Bảy, 21 Tháng 8 Năm 2010 10:19

Một năm qua, ngày nào tôi cũng nói chuyện với ba, đi u l ra tôi phải làm khi ba còn sống. Ngày của tôi bắt đầu cùng với cái nhìn của ba, cái nhìn có rất nhiều sự c thái tr n l n vào nhau trong sự n i tr i của nét nhân h u bao dung.

Ngày ba mất, tôi nghĩ rằng không cần phải cầu cho linh hồn ba siêu thoát, dù mẹ đã làm tất cả những gì có thể. Bởi lẽ, thật đáng giận, ba đã siêu thoát ngay khi còn sống. Ba, người không vì được bao giờ. Thầy Lê Thái Phong, bạn ba và thầy tôi, đã nói như vậy. Ba có thể âu lo, đau đớn, dưng xé, cay đắng, tức giận, sự hãi nã, nhưng không vì được. Thanh khiết. Thanh khiết của sự n i nét mà a mai, và a có gì ng o ngh , và a có gì xót xa, còn đứng l i trên n c i m h trong khung ãnh.

Không còn ba. Cần phải làm quen với cảm giác rằng tất nay chúng tôi sẽ vĩnh viễn thi u bàn tay run run của ba, thi u những câu đùa t u, thi u giận đ c th truy n c m, thi u những bình luận đầu đầu v th s , thi u n c i và đôi mắt tinh anh th nh tho ng v n ngân ng n n c của ba.

Một năm qua, ngày nào tôi cũng nói chuyện với ba, đi u l ra tôi phải làm khi ba còn sống. Ngày của tôi bắt đầu cùng với cái nhìn của ba, cái nhìn có rất nhiều sự c thái tr n l n vào nhau trong sự n i tr i của nét nhân h u bao dung.

Giây đây trong những ngày không ba, tôi hình dung l i những tháng năm ba đã sống để hi u ba. Ba đã dùng toàn bộ cuộc đời để vi t, dù vi t không nhiều. Chẳng lẽ l i mất sự tác phẩm ít i. Những cuộc đời ba chính là một tác phẩm, theo nghĩa ba dùng nó để b o v những giá trị quan trọng để v i ba. Ba đã dùng chính cuộc đời luôn thua thiệt, cuộc đời thanh s ch, tinh khiết (không có tí nào chính xác hơn những từ đó) để b o t n và t o d ng các giá trị. Ba đã sống như một giá trị. Bằng l i sống của mình, ba chẳng l i s băng ho i và tan rã xung quanh. Giống như một cái cây chẳng l i s ô nhiễm của môi trường b ng màu xanh của mình và b ng cách to ra khí oxy. Ba đã sống đúng những những lý tưởng của ông: nhân ái, th ng th n, trung th c, liêm khiết, tr ng danh d , bao dung, cao th ng. Chúng tôi đã đi khắp n i, r i quay về nhà để th c s hi u ý nghĩa của hai từ “ cao th ng ”. Cách mà ba đã sống, đã hành x v i con ng i, v i đ i, phải đ c g i là nh th : cao th ng. Có những đi u ba ghét cay ghét đắng: tham lam, gi d i, n nh b , hèn h ... ã ba không có sự thù h n, không có sự đ k . Ba chẳng thi t thời. Có những thi t thời t nguy n, đó là khi ba chẳng đ ng t ch i các quy n l i mà ông cho

Một nén hàng cho ba

Tác Giả: T Huy

Thứ Bảy, 21 Tháng 8 Năm 2010 10:19

Ông ng u nh n s t làm h th p nhân cách c a ông, làm nh h ng đ n ph m giá c a ông. Ba đã s ng đúng nh cái tên c a mình: Chính Tâm, m t t m lòng c ng tr c, trung th c. Ba hoàn toàn xa l v i nh ng nh nhen t m th ng, ba không bi t t i s ganh t , hi m khích và thù h n càng không. Ba đã s ng cu c đ i c a m t ng i bình dân, m t ng i th ng dân, m t cách đ c bi t. Ba là m t minh ch ng cho s k t h p gi a tính ch t đ c bi t và tính ch t bình đ . Ba đã kiên quy t th c hi n các nguyên t c s ng c a mình, đ n m c ng i đ i có th cho là ông gàn đ . Ba hoàn toàn hi u rõ và s đ ng s gàn đ y nh m t ph ng th c b o t n nhân cách và ph m giá, nh m t ph ng th c đ gi gìn s trong s ch. Và chúng tôi t hào v s gàn đ c a ba. B n bè ba đã nhìn s gàn đ đó nh m t giá tr . Nh nó mà ba có nh ng ng i b n tri k : nh ng ng i gi ng nh ba, nh ng ng i l ng l làm m t cái cây bình đ dùng màu xanh đ ch ng l i s ô nhi m. Ba đã không tho hi p, ch u đ ng r t nhi u nh ng không tho hi p. Ba thoát t c ngay gi a cõi đ i này. Ba trôi qua cu c đ i, thanh đ m nh m t làn h ng trinh b ch. C n có bao nhiêu can đ m đ có th s ng đ c nh ba? Nh ng có l câu h i không ph i đ c đ t ra theo cách y. B i vì ba đã s ng nh v y m t cách t nhiên, không ph i c g ng, nh chính ba v n v y. Vào th i k kh c li t nh t c a b nh t t, có lúc ba đoán bi t đ c nh ng n i lo âu c a chúng tôi, nh ng n i lo âu r t đ i th ng v m t m i quan h gi a cá nhân tôi và m t ng i nào đó, ba nói: “Hãy c x sao cho đáng là m t con ng i!” Gi đây tôi hi u r ng ba ch n cách s ng y, n mình l ng l trong thua thi t và cách xa v t ch t, là đ làm m t con ng i theo quan ni m c a ba. Ba đã s ng v i m t ý th c đ y đ r ng c n ph i s ng nh th nào cho ra m t con ng i. Ba không th thoát kh i nh ng h lu c a c m t th i đ i, nh ng luôn ý th c đ y đ v v i c LÀM NG I. Ba mu n ch ng l i r t nhi u đ i u : s gi đ i (đ u tiên là nó), b t công, ngang trái, b o l c, s đ c đoán, s suy thoái v đ o đ c, s tàn l i v v n hoá. Và r i ba hi u r ng, tôi đoán v y, ba ch có th ch ng l i chúng b ng m t cách duy nh t: b ng cách t o ra m t hình nh đ i l p l i v i chúng, t o ra m t l i s ng đ i l p l i v i t t c nh ng th đó. Và ba đã làm đ i u y v i s can đ m t nhiên c a mình, can đ m mà không c n ph i c g ng. Tâm h n ba lan to m t năng l ng huy n bí trong khu v n c a chúng tôi, khu v n khiêm nh ng n i m i cành lá, m i g c cây ph ra s trong s ch t nhiên c a chúng.

Tính cách đ c bi t c a ba có l đ c di truy n t ông n i, m t ng i cũng h t s c đ c bi t trong s bình đ c a mình. M t ng i cũng h t s c cao th ng trong cu c s ng nghèo nàn c c c a mình. Ông n i đã vì công vi c chung mà đem các con g i l i cho anh em, sau m t đêm “ rũ áo ” ra đ nh n nhi m v đ c giao. M t tinh th n trách nhi m nh th , s vô t và hào hi p nh th ch có th là ph m ch t c a núi, nh ng ng n núi t o thành m t vòng tròn xa xa bao quanh ngôi làng đã sinh ra ông n i và ba.

Đám tang ba, nh ng ng i nông dân có b m t c a đ ng ru ng, nh ng b m t c a cánh đ ng ngày h n hán, h đ ng đón ba, h ch đ a ti n ba. H bi t ba su t đ i nghĩ v h , day đ t vì các v n đ c a h , h bi t ba đã mu n làm nhi u đ i u cho h dù không th . H hi u t m lòng ba, h hi u ba s ng là đ vi t v h . “ Đ ng đ t thân quen ”, đó là cái tên ba đã đ t cho cu n ti u thuy t c a mình. Sau khi l p gia đình, ch y u ba s ng Vinh, m t thành ph nh i mi n trung, nh ng tâm h n ba bay b ng qua nhi u th gi i nh kho sách v mà ba không ng ng b sung. Nh ng dù có bay t i nh ng mi n đ t nào đi n a thì ba v n b kéo v cái góc làng y, n i

Một nén hàng cho ba

Tên: Giỏi Huy

Tháng: 21 Tháng 8 Năm: 2010 10:19

Đã đón ba vào đời. Cái làng mà tôi đó nhìn ra bên phía đèo núi. Núi phải chăng là cái
nguồn của sự chính trực và bao dung nơi đây?

Nhân gì đời ba